The Directorate of Public Roads
Road Users and Vehicles Department
2nd edition, February 2015

Statens vegvesen

TRUCKER'S GUIDE
Norjassa ajaville
OPPAANA DONNA DIESEL

Photo: Hege Lysholm

Donna Dieselin vinkkejä

TARKISTUSLISTA

Kuljettaja

- ☐ Ota mukaan ajokortti
- ☐ Ota mukaan passi
- ☐ Ota mukaan eurooppalainen sairaanhoitokortti (suositus)
- ☐ Ota mukaan ammattikuljettajan todistus
- ☐ Ota mukaan lämpimät vaatteet ja jalkineet
- ☐ Ota mukaan ruokaa ja lämmintä juotavaa
- ☐ Ota mukaan lapio
- ☐ Ota mukaan jääkaavin

Auto ja perävaunu

- ☐ Ketjut
- ☐ Alkoholia jäähdytysjärjestelmään (vanhat autot)
- ☐ Hinausketju
- ☐ Pyöräkiilat
- ☐ Hiekkaa
- ☐ Täysi tankki

(EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevat kuljettajat: katso sivu 26, kohta Kuljettaja)

Hyödyllisiä sanoja

Norja	Suomi
Bensin	Bensiini
Blyfri	Lyijytön
Bremser	Jarrut
Bremsevæske	Jarruneste
Diesel	Diesel
Gass	Kaasu
Clutch	Kytkin
Hjulkjetting	Lumiketju
Høyre	Oikea
Venstre	Vasen
Kontrollere	Tarkasta
Kjølevæske	Pakkasneste
Mekaniker	Mekaanikko
Olje	Öljy
Flatt batteri	Tyhjä akku
Lade	Lataus
Punktering	Rengasrikko
Luft	Ilma
Sikring	Sulake
Gasspedal	Kaasupoljin
Strøm	Virta
Bensinstasjon	Huoltamo
Skifte ut	Vaihda
Reservehjul	Vararengas
Vann	Vesi
Vegliste	Tieluettelo

Sisältö

Donna Dieselin vinkkejä	2
Esipuhe	5
Tietoja Truckers guide -oppaasta	6
Faktatietoja	7
Ajaminen Norjassa	8
Tietoja tie- ja liikenneoloista	9
Valitse oikea reitti	10
Ajaminen liukkaalla kelillä	12
Tietoja renkaiden varustuksesta	14
Näin asennat yleisketjun	16
10 tunnelisääntöä raskaiden ajoneuvojen kuljettajille	19
Turvallista matkaa tunnelissa	20
Ajo- ja lepoaikamääräykset – tiivistelmä	22
Vuorokausilepopaikat	23
Maksaminen Norjan tietulliasemilla	24
Donnan ruokavihjeitä	25
Lait, asetukset ja säännöt	26
Trygg trailer	33
Etäisyyksiä	34

Esipuhe

Statens vegvesen (Norjan tiehallinto) on kerännyt tähän oppaaseen tärkeitä tietoja, joita ulkomaiset ammattikuljettajat tarvitsevat turvalliseen ajamiseen Norjassa. Oppaassa luetellaan renkaita ja ketjuja koskevat vaatimukset sekä raskaiden ajoneuvojen ajamista Norjassa koskevat keskeiset lait ja määräykset.

Opas on käännetty englanniksi, suomeksi, liettuaksi, puolaksi, venäjäksi ja saksaksi. Opas on saatavissa sivustollamme, **vegvesen.no/donnadiesel**.

Oppaassa luetellut lait ja asetukset on päivitetty toukokuussa 2014.

Hyvää matkaa!

Bodil Rønning Dreyer
Trafikant- og kjøretøydirektør
Statens vegvesen

Tietoja Truckers guide-oppaasta

TRUCKERS GUIDE on Norjan teillä liikkuville ammattikuljettajille laadittu tiedotuskampanja. Kampanja käynnistettiin, koska yhä suurempi osa Norjan rajat ylittävästä tuonnista ja viennistä kuljetetaan raskailla ajoneuvoilla.

Tiedotuskampanjan keskeinen hahmo on Donna Diesel, joka esittelee helposti ymmärrettävässä muodossa, mitä ammattikuljettajat voivat odottaa norjalaisilla talviteillä.

Kuka Donna Diesel on?

Donna Diesel on erittäin kokenut norjalainen ammattikuljettaja. Hän on jo vuosien ajan kuljettanut tavaraa eri puolilta Eurooppaa kaikkialle Norjaan.

Dramatiikkaa Norjan talviteillä

Hän on näiden vuosien aikana kohdannut kaikenlaisia tilanteita teillä, mutta dramaattisimmat kokemukset ovat norjalaisilta talviteiltä. Hän on nähnyt yhdistelmien kaatuvan ja juuttuvan kiinni vuoristoteille. Kerran hän näki yhdistelmän luistavan satoja metrejä takaperin pitkin jyrkkää alamäkeä. Kaikki päättyi hyvin, mutta vain, koska kuljettajalla oli tuuria.

Aja ennakoivasti!

Norjan talviteillä et voi luottaa onneen. Voit luottaa vain hyviin varusteisiin, ennakoivaan ajamiseen ja siihen, että olet itse paras ystäväsi ratin takana. Norjan tiet ovat mutkaisia ja talvella on paljon lunta. Suurin osa maasta on nimittäin vuoristoista. Jos annat rajoja ylittävien teiden hienon laadun pettää itseäsi, voit varautua vaativaan matkaan. Oikeilla varusteilla voit kuitenkin ehkäistä vaarallisia tilanteita.

Faktatietoja

Pinta-ala	Pinta-ala (sis. Huippuvuoret ja Jan Mayen): 385 186 km²	
Asukkaita	Noin 5 miljoonaa	
Asukastiheys	14,6/km²	
Pääkieli	Norja	
Pääkaupunki	Oslo	613 285
Suuria kaupunkeja	Bergen	263 762
	Trondheim	176 348
Valtateitä	10 400 km	
Seututeitä	44 300 km	

Valuutta

Norjan kruunu (lyhennetään Kr tai NOK)
1 Euro = noin 8 NOK

Kolikot ja setelit

Kolikot: 1, 5, 10 ja 20 kruunua
Setelit: 50, 100, 200, 500 ja 1000 kruunua

Matkustustietoja

Katso **vegvesen.no**

Aukioloajat

Pankit: Arkipäivinä: 08.30 – 15.30. (Lauantaisin suljettu). Joillakin pankeilla on lyhennetty aukiolo kesällä.

Postitoimistot:

Maanantai – perjantai klo 08.00 – 17.00.
Lauantai 08.00 – 14.00.

Liikkeet:

Useimmat liikkeet ovat auki maanantaista lauantaihin. Lauantaina liikkeet suljetaan normaalia aikaisemmin. Jotkut päivittäistavaraliikkeet ovat auki myös sunnuntaisin.

Huoltamot

Joillakin tieverkon osilla huoltamoiden välimatkat voivat olla huomattavan pitkiä. Tämä koskee erityisesti vuoristoteitä. Monet huoltamot ovat auki jatkuvasti. Useimmat niistä ovat päätieverkon varrella.

Puhelin

Voit tuoda matkapuhelimen maahan vapaasti ja käyttää sitä kaikkialla. GSM-verkko kattaa lähes koko maan. Ajon aikana on käytettävä handsfree-laitetta.

Valvonta

- Poliisi ja Statens vegvesen vastaavat pääasiassa liikennevalvonnasta Norjan teillä.
- Tollvesenet (Norjan tullilaitos) valvoo tulleja ja maksuja.
- Kunnat vastaavat pitkälti pysäköintimääräysten noudattamisesta.

Ajaminen Norjassa

NOPEUSRAJOITUKSET:

Kaupungit ja taajamat	*	50 km/t
Maantiet	**	80 km/t
Moottoritiet	***	80/90/100 km/t

* Monissa kaupunginosissa 30 km/t

** Maantien nopeusrajoitus voi olla myös 60 ja 70, jos tien varrella on asuinrakennuksia

*** Yli 3500 kg painoisten moottoriajoneuvojen suurin sallittu nopeus on Norjassa 80 km/t, vaikka nopeusrajoitusmerkki sallisi suuremman nopeuden.

Sakot

Poliisi voi vaatia maksamaan sakon heti. Poliisi voi myös ottaa ajokortin pois. Sakon määrä riippuu kyseisen tieosuuden nopeusrajoituksesta ja ylinopeudesta.

ESIMERKKEJÄ:

Nopeusrajoitus	Ylitys	Kruunua
60 km/t	10 km/t	1600,-
60 km/t	25 km/t	6500,-
70 km/t	10 km/t	1600,-
70 km/t	25 km/t	4900,-

Punaista päin ajaminen maksaa 5 200 kruunua.
Laiton ohitus maksaa 5 200 kruunua.

Foto: Knut Opelde

Väistämisvelvollisuus

Norjassa on voimassa yleinen väistämisvelvollisuus oikealta tulevalle liikenteelle. Päätiet ovat yleensä etuajo-oikeutettuja teitä. Mikäli päätie kulkee kaupungin tai taajaman läpi, väistämisvelvollisuus saattaa koskea paikallisteiden liikennettä. Tämä ilmoitetaan liikennemerkillä «etuajo-oikeus päättyy».

Ajovalot

Lähivaloja tai erityisiä ajovaloja on käytettävä aina.

Rattijuopumuksen raja

Rattijuopumuksen raja on 0,2 promillea. Rattijuopumuksen rangaistusseuraamus on ajokortin menettäminen, sakko ja mahdollisesti vankeusrangaistus. Lisäksi kuljettaja voidaan määrätä ajokieltoon Norjassa.

Turvavyöt

Turvavyötä on käytettävä aina. Turvavöitä on käytettävä myös takaistuimella, mikäli sellaiset on asennettu.

Varoittaminen hätätilanteissa

1. Kytke hätävilkut päälle! Jos on pimeää, sammuta kaukovalot ja varmista, että vain seisontavalot (parkit) ovat päällä. TÄRKEÄÄ, JOTTA MUUT LIIKENTEESSÄ LIIKKUVAT NÄKEVÄT SINUT!!!
2. Autossa on oltava vähintään yksi varoituskolmio.
3. Jos ajoneuvo vaarantaa tai estää muun liikenteen, etkä voi siirtää sitä heti sopivaan paikkaan, varoita muita tiellä liikkujia varoituskolmiolla, hätävilkuilla tai muulla tavoin. Varoituskolmio on vietävä tarpeeksi kauas – mahdollisuuksien mukaan vähintään 150 metrin päähän ajoneuvosta, jotta muut tiellä liikkuvat näkisivät sen ajoissa.
4. Turvaliiviä (standardi EN471) on käytettävä aina työskenneltäessä hätätilanteessa ajoneuvon ulkopuolella.

JOUTOKÄYNTI

Moottoria ei saa käyttää tarpeettomasti joutokäynnillä.

DIESEL

Norjassa ei saa käyttää värjättyä dieseliä (vähemmän verotettua) linja-autoissa, kuorma-autoissa, pakettiautoissa, farmariautoissa eikä henkilöautoissa. Kielto koskee myös asuntoautoja/matkailuautoja. Määräyksen rikkomisesta sakotetaan.

Liikennemerkki, joka osoittaa etuajooikeutetun tien

Etuajo-oikeutettu tie

Etuajo-oikeus päättyy

Tietoja tie- ja liikenneoloista

Statens vegvesen Vegmeldingstjenesten (tiehallinnon tiepalvelu) sisältää maan laajuiset tiedot tie-, sää- ja liikenneoloista sekä tietoja sallituista akselipainoista, etäisyyksistä, reiteistä ja lautoista.

Puhelin: **175** Muista maista: **+47 815 48 991**. Soita tähän numeroon, jos katsot, että tilanteesta tiellä tulisi varoittaa muita kuljettajia tai Statens vegveseniä.

Internet

Ajantasaiset liikennetiedotteet ovat nähtävänä osoitteessa **vegvesen.no/trafikkmeldinger** sekä osoitteessa **175.no**

Tieluettelo ja muuta infomateriaalia on saatavana tulliasemilla, Statens vegvesenin katsastusasemilla ja Vegdirektoratetissa (Norjan tievirasto).

Tieluettelo

Luettelo Norjan valtateistä on saatavana osoitteessa: **vegvesen.no/riksvegliste**

Luettelo seutu- ja paikallisteistä on saatavana: **vegvesen.no/fylkesvegliste**

Luettelo erikoiskuljetuksista valtateillä on saatavana osoitteessa: **vegvesen.no/spesialtransportliste**

Raskaita kuljetuksia varten tarvittava kartta on saatavana osoitteessa: **vegvesen.no/tungtransportkart**

Riistakolarit

Paljon eläimiä kuolee, kun ne vahingoittuvat päälleajon seurauksena. Tieliikennelaki ja eläinsuojelulaki velvoittavat ilmoittamaan selvästi vahingoittuneesta tai avuttomasta eläimestä:

- Älä koskaan seuraa vahingoittunutta eläintä.
- Jos olet osunut eläimeen, älä lopeta sitä. Poliisi (puh. 02800) päättää tarvittaessa ilmoittamisesta omistajalle tai eläinlääkärille.
- Älä ota mukaan vahingoittunutta tai kuollutta eläintä.
- Jos eläin on vahingoittunut, onnettomuuspaikka on merkittävä hyvin, jotta kunnan työntekijät löytäisivät sen helposti.

Ajoneuvon sallittu leveys

Ajoneuvon suurin sallittu leveys Norjan yleisillä teillä on 2,55 m.

Suurin sallittu akselipaino yleisillä teillä Norjassa

1) Vetävän akselin sallittu paino on 11,5 tonnia
2) 19 tonnia vetoautossa, kun vetävällä akselilla on paripyörät ja ilmajouset tai vastaava jousitus (EU:n direktiivi 96/53/EY), tai jos jokaisella vetävällä akselilla on paripyörät eikä yhdenkään vetävän akselin paino ole yli 9,5 tonnia. Kahden akselin ja kolmiakselisen telin painot: katso valtateiden luettelon taulukko 1.

Kokonaispaino

Yksittäisen ajoneuvon tai yhdistelmän paino ei saa ylittää painotaulukoiden rajoja. Katso valtateiden luettelon taulukot 2, 3a ja 3b.

Tietä ylittävistä eläimistä varoittavia liikennemerkkejä

Hirvi

Poro

Peura

Lehmä

Lammas

Valitse oikea reitti

Norjan tieverkon laatu vaihtelee paljon. Lautta on tärkeä osa useita reittejä. Monilla teillä on myös tietulliasemia. Lauttojen ja maksullisten teiden käytöstä on maksettava. Koemme joka talvi, että ammattikuljettajat valitsevat tarvittavaa pidempiä ja vaativampia reittejä päästäkseen määräpaikkaansa. Reitti valitaan usein väärin, ja jos autossa on huonot renkaat eikä ketjuja ole käytettävissä, luvassa on ongelmia.

Oikoteillä voi olla esteitä tai ongelmia, joita ei ole merkitty karttaan. Näitä voivat olla mm. kapeat tiet, jyrkät kaarteet ja huono päällyste.

Joillakin Norjan halkaisevilla vuoristoteillä sää on usein niin huono ja epävakainen, että Statens vegvesen sulkee nämä tiet talveksi. Toiset reitit ovat auki päivällä, mutta suljetaan yöksi.

Vaikeakulkuiset reitit

Osa Norjan tieverkosta – päätiet mukaan luettuna – voi olla erityisen haastava talviaikaan. Esimerkkejä tästä ovat erityisesti jyrkkänousuiset/-laskuiset osuudet etenkin runsassateisena aikana. Tällaisissa tilanteissa 2-akselisella vetoautolla eteneminen tuottaa suuria ongelmia (vaikka vetävissä pyörissä on talvirenkaat ja/tai ketjut). Raskaat ajoneuvot juuttuvat siksi usein kiinni tai suistuvat tieltä.

Tällaisia tieosuuksia on – mikäli mahdollista – vältettävä, kun on satanut tai pyryttänyt paljon ja ajorata on liukas. Kun ajokeli on erittäin huono näillä tieosuuksilla, kannattaa huomioida, että raskaille ajoneuvoille voidaan määrätä tilapäinen ajokielto. Nämä tieosuudet luetellaan seuraavilla sivuilla.

Kiinni juuttuneet, muuta liikennettä estävät raskaat ajoneuvot voidaan poistaa ja ottaa säilöön kunnes tilanteesta aiheutuneet julkishallinnon kulut on maksettu.

Muista, että kartan lyhyin reitti ei ole välttämättä nopein!

Muista, että GPS:n suosittelema reitti ei aina sovellu raskaille ajoneuvoille (painot ja mitat). Tarkista siksi aina kartasta.

Testaa GPS:n toiminta paikoissa, jotka tunnet! Tällöin näet, miten helposti se johtaa harhaan. Huomaat sen ehkä liian myöhään saavuttuasi vieraaseen paikkaan.

Kartta«Tungtrafikk på riksveger og primære fylkesveger i Norge» (Raskas liikenne Norjan valta- ja seututeillä) on saatavana osoitteessa: **vegvesen.no/tungtransportkart**

Talviominaisuuksiltaan huonot ajoneuvotyypit

Jotkut ajoneuvotyypit selviävät paremmin norjalaisilla talviteillä kuin toiset. Väärin lastattu puoliperävaunu on esimerkki huonosti sopivasta ajoneuvosta. Jos riittävää pitoa ei saavuteta käyttämällä oikeaa määrää ketjuja, auto on pysäytettävä odottamaan parempia ajo-oloja.

Statens vegvesen suosittelee tasauspyörästön lukkoa vetoauton vetävän akselin varusteeksi. Kun autossa on lisäksi hyvät talvirenkaat ja tarvittaessa ketjut, liukkaiden mäkien nouseminen helpottuu.

Usea vetävä akseli (4x4 tai 6x4) vetoautossa helpottaa useimmiten etenemistä.

Ajaminen saattueessa

Useilla tieosuuksilla saatetaan siirtyä lyhyellä varoitusajalla saattueajoon, mikäli sää vaarantaa liikkumisen tiellä. Tietty määrä ajoneuvoja kootaan saattueeksi. Sitä johtaa Statens vegvesenin aura-auto, joka auraa tien auki lumesta. Talveksi tai yöksi suljetuista teistä sekä ajamisesta saattueessa varoitetaan aina liikennemerkeillä. Kannattaa myös soittaa Statens vegvesenin neuvontapuhelimeen (puh. 175) ja kysyä, onko tie auki. Tarkista aina, että sinulla on riittävästi polttoainetta, lämpimiä vaatteita, syötävää ja juotavaa sen varalta, että auto juuttuu kiinni tai joudut ajamaan saattueessa.

Tällaisten tilanteiden välttämiseksi aja mieluiten pääteitä pitkin, jolloin säästät sekä aikaa että rahaa, vaikka joutuisit käyttämään lauttoja ja maksamaan tiemaksuja.

Tieosuudet, joilla saattaa joutua ajamaan saattueessa

E6 Dovrefjell (Dombås – Hjerkinn)
E6 Saltfjellet (Mo i Rana – Rognan)
E6 Gratangsfjellet (Bjerkvik – Fossbakken)
E6 Sennalandet (Leirbotnvatn – Skaidi)
E6 Hatter (Skaidi – Olderfjord)
E6 Kvænangsfjellet (Nordreisa – Kvænangen)
E10 Bjørnfjell (Trældal X E6 – Bjørnfjell)
E16 Filefjell (Tyin – Borlaug)
E69 Hønsa – Honningsvåg – Skarsvåg
E134 Haukelifjell (Haukeligrend – Røldal)
Rv 7 Hardangervidda (Eidfjord – Haugastøl)
Rv 9 Hovden – Haukeligrend
Rv 13 Vikafjellet
Rv 15 Strynefjellet (Grotli – Stryn)
Rv 52 Hemsedalsfjellet (Gol – Borlaug)
Rv 77 Graddis (Hestbrinken – riksgrensen)
Fv 27 Venabygdsfjellet
Fv 50 Hol – Aurland
Fv 76 Tosenfjellet
Fv 813 Beiarfjellet
Fv 888 Bekkarfjord – Hopseidet
Fv 889 Snefjord – Havøysund
Fv 890 Kongsfjordfjellet
Fv 891 Båtsfjordfjellet
Fv 98 Ifjordfjellet

Talvisin suljetut tiet

Seuraavat tieosuudet suljetaan yleensä talveksi:

Tie nro	Osuus	Suljettu
E69	Skarsvåg – Nordkapp	lokakuu-huhtikuu
Fv 13	Gaularfjellet	joulukuu-toukokuu
Fv 51	Valdresflya	joulukuu-huhtikuu
Fv 55	Sognefjellet	marraskuu-toukokuu
Fv 63	Geirangervegen	marraskuu-toukokuu
Fv 63	Trollstigen	lokakuu -toukokuu
Fv 243	Aurland	joulukuu-toukokuu
Fv 252	Tyin – Eidsbugarden	lokakuu -kesäkuu
Fv 258	Gamle Strynefjellsveg	lokakuu -kesäkuu
Fv 337	Brokke – Suleskard (Agder-fylkene)	marraskuu-toukokuu
Fv 341	Smelror – Hamningberg (Finnmark)	marraskuu-toukokuu
Fv 355	Melfjellet (Nordland)	marraskuu-toukokuu
Fv 520	Hellandsbygd – Røldal (Rogaland)	marraskuu-kesäkuu
Fv 886	Jarfjordfjellet (Vintervollen–Gr. Jakobselv, Finnmark)	marraskuu-toukokuu

Talvisulkemisen ja avaamisen ajankohdat voivat vaihdella sään mukaan. Statens vegvesenin neuvontapuhelin (**puh.175**) antaa tarvittaessa lisätietoja.

Monia teitä voidaan myös sulkea ajoittain lumimyrskyn tai -vyöryn takia. Tällaisia teitä on erityisesti Pohjois-Norjassa sekä maan lounaisosan vuoristoalueella.

Ajaminen liukkaalla kelillä

Raskaat ajoneuvot joutuvat helpommin ongelmiin liukkaalla kelillä kuin pienemmät ajoneuvot. Yhdistelmillä on erityisen vaarallista ajaa, kun tie on liukas.

Erityisesti kaksi seikkaa vaikeuttavat suurten ajoneuvojen liikkumista liukkaalla tiellä:
- Ajoneuvot ovat pitkiä, raskaita ja leveitä.
- Tiet voivat olla kapeita, mutkaisia ja jyrkkiä.

Suuret ajoneuvot on usein ajettava lähelle tien reunaa/piennarta, jotta toisen ajoneuvon kohtaaminen sujuisi turvallisesti. Tällaisissa tilanteissa vaaditaan oikea nopeus, hyvät renkaat ja jarrut, jotta suunta pysyisi vakaana.

Kaarteissa ja jyrkissä mäissä nopeus on aina sovitettava tilanteeseen ja ajoneuvon paikka tiellä on valittava niin, että muiden tiellä liikkuvien turvallisuus on taattu. Ajaminen on koko ajan sovitettava pyörien pidon mukaan.

Perävaunun heittelehtiminen

Yhdistelmien perävaunu aiheuttaa usein vaarallisia tilanteita ja tekee ajamisesta erittäin vaativaa liukkaalla tiellä.

Kokenut ammattikuljettaja huomaa nopeasti, että auto alkaa luisua. Perävaunun heittelehtimistä on sitä vastoin vaikeampi havaita, mutta sivupeilistä voi hetken päästä todeta, että perävaunu heittelehtii. Siksi on tärkeää tarkkailla koko ajan peilistä jokaista jarrutusta, kun keli on liukas.

Kun pitkä ja raskas ajoneuvo alkaa luisua/heittelehtiä, tilanne on vakava ja vaatii kuljettajalta oikeita toimenpiteitä. Hallinnan palauttaminen on vaikeaa. Se saattaa kestää kauan ja vaatii hyvää tilaa tiellä. Muista, että on parempi ohjata yhdistelmä tien sivuun/ojaan kuin kohdata vastaantuleva liikenne.

Perävaunu alkaa heittelehtiä erityisesti:

- suurella nopeudella
- ajettaessa kaarteessa
- jarrutettaessa
- erittäin sohjoisella tiellä
- kun renkaat eivät sovi talvikeliin
- kun oikeanpuoleiset pyörät menevät tien reunan ulkopuolelle
- kun ABS-jarruissa on vikaa

Auton ja perävaunun virheellinen jarrujen sovitus, kuorman epätasainen painon jakautuminen ja epätasainen ajorata voivat myös saada sekä perävaunun että vetoauton heittelehtimään.

Ajaessasi raskasta puoliperävaunua varmista erityisesti, että puoliperä kääntyy helposti vetopöydällä, jotta kitka ei estäisi vetoauton kääntymistä.

Kuljettaessasi yhdistelmää liukkaalla tiellä, aja ennakoivasti ja arvioi koko ajan sää- ja keliolot, tien pinta ja muu liikenne. Ajoneuvon on myös oltava hyvässä kunnossa.

Vakavissa onnettomuuksissa perävaunu yleensä heilahtaa kohti vastaan tulevaa liikennettä.

Colourbox.com/Kyrre Wedvik

Kuvan yhdistelmän kuljettaja on vaikeassa tilanteessa, koska perävaunu heilahtaa vastaan tulevan liikenteen puolelle, mistä voi seurata tuhoisa kolari.

Liukas alamäki

Pitkien alamäkien alapää voi olla talvella liukkaampi kuin mäen yläpää. Tästä syystä ennen kuin ajat mäkeen:

- arvioi keliolot huolellisesti
- mieti, onko käytettävä ketjuja
- valitse oikea nopeus
- varmista, että «TIE on VAPAA!»

Jos käytät ketjuja, ota huomioon kuorman sijoittelu.

Kun yhdistelmän etupäässä on paljon kuormaa, ja tehokas lisäjarru vaikuttaa vain vetäviin pyöriin, pyörät voivat luistaa. Tämän välttämiseksi asenna ketjut vetäviin pyöriin (katso kuva 1).

Kun takana on paljon kuormaa, etupyörät voivat luistaa eikä autoa voi ohjata. Tämän välttämiseksi voit käyttää ketjua toisessa etupyörässä. Tämä voi olla erityisen tarpeen, jos autossa on teli ja kuljetat puoliperävaunua.

Tukiakselin nostaminen vaikeuttaa auton ohjaamista liukkaalla tiellä (katso kuva 2).

Kun ajat liukkailla teillä, pyri sijoittamaan mahdollisimman paljon kuormasta vetoautoon, koska yhdistelmän linkkuun menemisen vaara on tällöin pienempi ja eteneminen on varmempaa.

Asenna tarvittaessa ketjut perävaunun pyöriin, jotta perävaunu ei heilahtelisi ja suuntavakavuus sekä jarrutuskyky olisivat riittävät alamäessä (katso kuva 3).

Liukkailla teillä käyttöjarrujärjestelmä jarruttaa tehokkaammin kuin lisäjarru, joka vaikuttaa vain vetäviin pyöriin. Muista kuitenkin, että jarrut voivat kuumentua ja häipyä. Jos käytät ketjuja pidon varmistamiseen alamäissä, ota huomioon kuorman sijoittelu.

TÄRKEÄÄ! Älä aja ylä- tai alamäkeen, jos näet, että et pääse jatkamaan esteettömästi!

MUISTA!

- Turvallisuus alamäessä riippuu paljon siitä, miten toimit ENNEN mäkeä.
- Tie voi olla niin liukas, että liikkeelle ei kannata lähteä ennen suolaamista/hiekoittamista.
- Vain hidas alkunopeus sekä lisäjarrun ja vaihteiden oikea käyttö voi säästää jarruja, estää niiden kuumenemisen ja jarrujen häviämisen.

Kun auto on etupainoinen, takapyörissä on mahdollisesti käytettävä ketjuja.

Kuormattua teliautoa voi olla vaikea ohjata liukkaalla tiellä.

Ketjujen käyttö parantaa pitoa ja suuntavakavuutta jarrutettaessa.

Tietoja renkaiden varustuksesta

Talvikausi alkaa 1. marraskuuta ja päättyy ensimmäisenä maanantaina 2. pääsiäispäivän jälkeen. Nordlandissa ja pohjoisemmassa vastaava kausi on 16. lokakuuta - 30. huhtikuuta. Kaikki muut ajankohdat katsotaan kesäkaudeksi.

Kulutuspinnan urasyvyys
- Kesäkaudella kaikkien ajoneuvojen renkaiden kulutuspinnan urasyvyyden tulee olla vähintään 1,6 mm.
- Talvikaudella yli 3 500 kg painoisten ajoneuvojen renkaiden kulutuspinnan urasyvyyden on oltava vähintään 5 mm. Muiden ajoneuvojen renkaiden kulutuspinnan urasyvyyden on oltava vähintään 3 mm.
- Statens vegvesen suosittelee kaikille ajoneuvoille hyviä talvirenkaita, joiden kulutuspinnan urasyvyys on mahdollisimman suuri talviajoa ajatellen.

Nastarenkaat
- Nastoja saa käyttää ainoastaan talvirenkaissa, ainoana poikkeuksena ovat moottoripyörien ren-kaat.
- Nastarenkaiden pito on parempi vaativissa ajo-oloissa.
- Nastarenkaiden ja ketjujen käyttö on sallittu talvikauden aikana.
- **Mikäli keliolot sitä edellyttävät, nastarenkaita tai ketjuja voidaan käyttää muinakin aikoina.**
- Jos autossa on nastarenkaat, niitä on käytettävä kaikissa saman akselin pyörissä.

Yleistä renkaista ja varustuksesta

Renkaiden pidon on oltava riittävä norjalaisilla talviteillä.

Ajoneuvoa ei saa käyttää, elleivät renkaat ole kelin edellyttämät; käytä tarvittaessa nastarenkaita, ketjuja tai vastaavia.

Kaikissa saman akselin pyörissä on oltava ominaisuuksiltaan lähes samanlaiset renkaat. Pyörien on oltava staattisesti ja dynaamisesti riittävän tasapainotetut.

Talvirenkaat
- Aikavälillä 1. tammikuuta 2015 - 31. maaliskuuta 2015 talvirenkaat ovat pakolliset kaikilla akseleilla, mukaan lukien nostoakselit. Määräys koskee vetoautoja ja niiden perävaunuja (ryhmä M1-M3, N2-N3 ja O3-O4), joiden kummankin sallittu kokonaispaino on yli 3 500 kg.
- Talvikautta 2014/2015 varten on säädetty poikkeusmääräyksiä siinä tapauksessa, että talvirenkaita ei ole.
- Seuraavasta talvikaudesta (2015/2016) lähtien tämä uusi vaatimus on voimassa aikavälillä 15. marraskuuta - 31. maaliskuuta.

Lumiketjut
Kun ajat talvikaudella ajoneuvoa, jonka sallittu kokonaispaino on yli 3 500 kiloa, sinun on otettava mukaan ketjut, jos joudut ajamaan lumisella tai jäisellä tiellä. Talvikaudella ketjut on siis aina otettava mukaan sää- ja kelioloista huolimatta.

Kannatta ehkä ottaa mukaan enemmän ketjuja kuin viranomaiset ovat määränneet. Niistä voi olla hyötyä äärimmäisen vaikeissa sää- ja kelioloissa tai jos ketjut rikkoutuvat.

Ketjujen on sovittava ajoneuvon pyöriin ja kosketettava ajorataa koko ajan. Ketjujen on oltava valmistettu metallista/teräksestä, sovelluttava sää- ja kelioloihin ja kestettävä niihin kohdistuvat rasitukset.

Moottoriajoneuvoissa, jotka on varustettu vetävien pyörien automaattisilla ketjunheittäjillä («on spot»), nämä korvaavat kaksi ketjua silloin, kun moottoriajoneuvossa on paripyörät vetoakselilla.

Ketjujen määrä ja niiden sijoittaminen:
- **Raskaassa moottoriajoneuvossa on kuljetettava mukana vähintään kolme ketjua**
  - Yksi ketju, joka sopii etupyörään
  - Kaksi ketjua, jotka sopivat vetäviin pyöriin
- **Vetoautosta ja perävaunusta koostuvaa yhdistelmää varten vaaditaan vähintään seitsemän ketjua, jos moottoriajoneuvossa on paripyörät vetoakselilla**
  - Yksi ketju, joka sopii moottoriajoneuvon etupyörään
  - Neljä ketjua, jotka sopivat moottoriajoneuvon vetäviin pyöriin
  - Kaksi ketjua, jotka sopivat perävaunun pyöriin
- **Vetoautosta ja perävaunusta koostuvaa yhdistelmää varten vaaditaan vähintään viisi ketjua, jos moottoriajoneuvossa on yksittäiset pyörät vetoakselilla tai käytetään kaksoisketjuja.**
  - Yksi ketju, joka sopii moottoriajoneuvon etupyörään
  - Kaksi ketjua, jotka sopivat moottoriajoneuvon vetoakselille
  - Kaksi ketjua, jotka sopivat perävaunun pyöriin

MUISTA! Kuljettaja vastaa oikeasta rengasvalinnasta ja varustuksesta.

Ketjupaikat

Statens vegvesen on rakennuttanut ketjupaikkoja ennen vaativia tieosuuksia ja niiden jälkeen. Ne on merkitty erityisillä liikennemerkeillä. Ketjupaikat aurataan lumesta säännöllisesti, ja niissä on riittävästi tilaa yhdistelmän pysäköintiä varten ketjujen asentamiseksi tai poistamiseksi. Ketjupaikat sijaitsevat usein tasaisilla tieosuuksilla, joten kuljettajat voivat pysähtyä kiristämään ketjut jonkun matkan ajettuaan.

Kun tulet ketjupaikalle, suosittelemme soittamaan Statens vegvesenin neuvontapuhelimeen tarkistaaksesi seuraavan tieosuuden kunnon ja sää- ja keliolot.

Ketjupaikan liikennemerkki

KÄYTÄ AINA SEISONTAVALOJA JA TURVA-/HEIJASTINLIIVIÄ, KUN ASENNAT KETJUJA. SILLOIN MUUT KULJETTAJAT HAVAITSEVAT SINUT AJOISSA!

Statens vegvesenin neuvontapuhelin **175**

MUISTA!

Ketjut kannattaa aina asentaa **ENNEN** lähtöä vaikealle tieosuudelle. Asentaminen on paljon vaikeampaa, kun auto on juuttunut kiinni.

On myös tärkeää opetella **MITEN** ketjut asennetaan ennen lähtöä matkalle. Se on liian myöhäistä, kun olet jo juuttunut jollekin Norjan vuoristoteistä.

Näin asennat yleisketjun!

! (HUOM! KETJUJA ON USEITA ERI TYYPPEJÄ)

1

Levitä ketju maahan. Tarkasta, että ketju ei ole solmussa eikä kiertynyt.

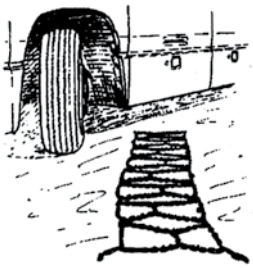

2

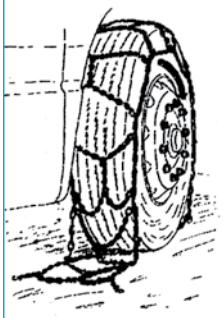

Nosta ketju pyörälle niin, että kiristysnokat ovat ulospäin ja «löysät». Lyö/työnnä ketjun pää pyörän takareunan alle ja peruuta noin 1/4 pyörän kierrosta.

3

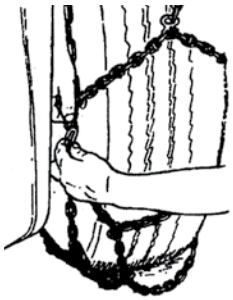

Yhdistä sisempi sisäketju.

4

Kiristä sitten ketju käsin pyörän ympärille vetämällä ulompaa sivuketjua kokoon, ja yhdistä sen jälkeen sivuketju.

Kiristä kiristyslenkillä: aseta kiristysavain lenkin uraan ja käännä 90 asetta, jolloin lenkki lukkiutuu kiristyneeseen asentoon (6).

5

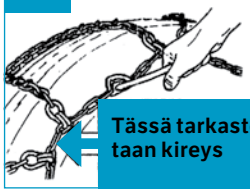

6

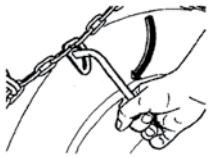

7

Jos sinun on kiristettävä 2 lenkkiä, niiden on oltava päällekkäin vastakkaisilla puolilla pyörää.

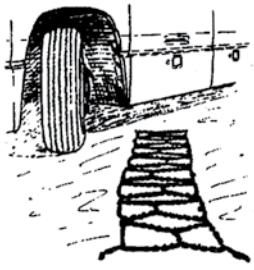

Paikka voi poiketa, kun autossa on ABS ja EBS. Ketju on kiinnitettävä pyörään, jossa on ABS-tunnistin. (Katso ohjekirja.)

Ketjujen asentaminen yhdistelmään.

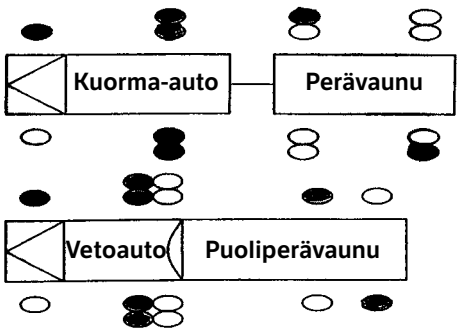

HUOM! Noin 100–200 metrin jälkeen ketjut on kiristettävä uudelleen.

Liukas ylämäki

Talvella keli on arvioitava erityisen huolellisesti ennen ajamista mäkeen, jotta auto ei jäisi kiinni, koska vetävät pyörät eivät pidä.

Asenna siis ketjut ennen mäen alkua. Ketjujen käytön jälkeen on tarkastettava, että pyörämutterit eivät ole löystyneet.

Oikean alakuvan tilannetta on vältettävä, koska:

- onnettomuuden vaara kasvaa
- ketjujen asentaminen vaikeutuu ja vaarantuu
- liikkeellelähtö vaikeutuu
- voimansiirto rasittuu erittäin paljon
- kuljetus myöhästyy tarpeettomasti
- estät muuta liikennettä

1.3.3 Kuorman kiinnitysketjut

Ketjuja on useita tyyppejä, mittoja ja laatuja. Siksi on tärkeää valita oikea ketju. Sakkeleiden, jatkolenkkien, koukkujen, kiristysvälineiden/-laitteiden ja vastaavien on kestettävä sama kuorma kuin itse ketjun. Varusteet ovat vain yhtä lujia kuin heikoin lenkki.

Ketjuilla voi olla pitkät, puolipitkät ja lyhyet lenkit. Pitkälenkkinen ketju muuttaa helposti muotoaan ja siten heikkenee. Käytä siksi ketjua, jonka lenkit ovat lyhyet tai puolipitkät. Muotoaan muuttanutta tai vaurioitunutta ketjua ei saa oikaista tai korjata, vaan se on poistettava käytöstä.

Hankalissa paikoissa on ilmaista hiekkaa sisältäviä säiliöitä!

Pyörien luistaminen vastamäessä voidaan estää eri tavoin:

- Käytä ketjuja parantamaan pitoa.
- Käytä hiekkaa parantamaan pitoa.
- Kuorman sijoittaminen vetävien pyörien päälle lisää pitoa.

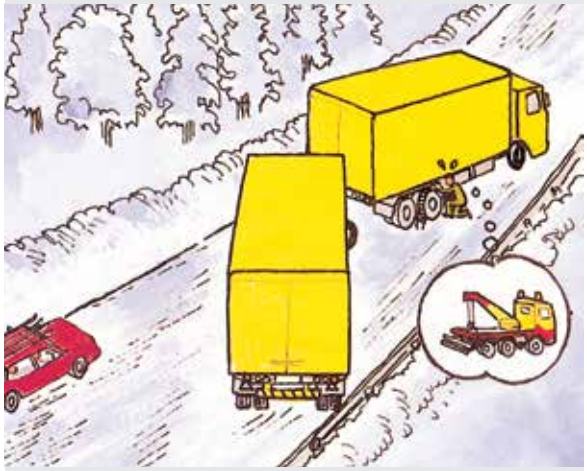

Asenna aina ketju ensin korkeimpana olevaan pyörään, kun tie kallistuu, muista turva-/heijastinliivi.

HUOM! Kun pysähdyt liukkaalla tiellä, pyörät ovat lämpimät. Ajoneuvo voi lähteä liukumaan, vaikka jarrut ovat kiinni!

Tarkoituksenmukainen tieurien valinta varmistaa paremman pidon, koska voit välttää ajoradan liukkaimmat kohdat.

Suurin mahdollinen nopeus ennen mäkeä vähentää vetokyvyn tarvetta, jolloin voit keventää kaasua hieman ylempänä mäkeä. Valitse vaihde, joka antaa sinulle suhteellisen suuren kierrosluvun, kun lähdet ajamaan mäkeen. Jos pyörät alkavat luistaa, kevennä kaasua, jotta saat paremman pidon alentamatta kierroslukua niin, että joudut taas vaihtamaan toiselle vaihteelle. (Jos autossa on teli, voit saada suuremman vetoakselikuorman käyttämällä telin nostoa/kuorman siirtoa).

Aikainen vaihtaminen pienemmälle vaihteelle (mielellään 2 vaihdetta kerrallaan) vähentää vaihtamisen tarvetta mäessä. Väärin valittu vaihde voi johtaa tarpeettomaan pysähtymiseen ja vaikeaan liikkeelle lähtöön. Jos autossa on automaattivaihteisto, sitä on monta kertaa käytettävä manuaalisesti, kun tie on liukas.

Käytettävä menetelmä riippuu mäen kaltevuudesta ja tien mahdollisesta kapeudesta ja/tai mutkaisuudesta.

Käytettäessä tasauspyörästön lukkoa luistavat pyörät voivat saada auton luistamaan kohti piennarta, koska tie on kalteva. Pyri siksi välttämään pyörien luistamista ja ole erityisen tarkkaavainen kaarteissa.

Kun käytät ketjuja vetävissä pyörissä vaikeissa keliolooissa ja erityisesti ylämäissä, tasauspyörästön lukkoa tarvitaan varmistamaan paras mahdollinen liikkuvuus/eteneminen.

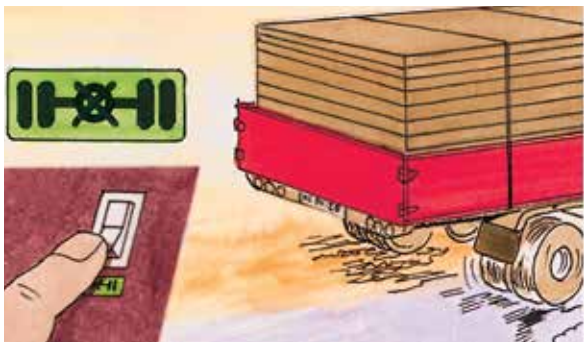

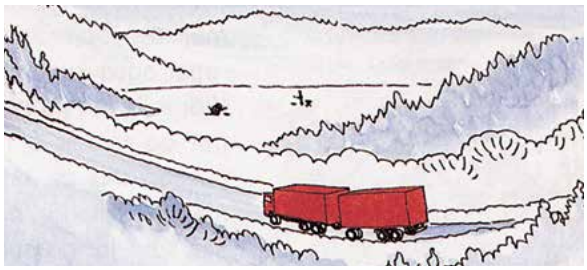

Jos yksi vetävä pyörä luistaa, käytä tasauspyörästön lukkoa, jolloin toinen pyörä vetää autoa eteenpäin.

TÄRKEÄÄ: Kun kytket päälle tasauspyörästön lukon, vetävät pyörät eivät saa olla liikkeessä tai niiden on pyörittävä yhtä nopeasti.

Piha-/pysäköintialueet

Piha-alueet ovat yleensä liukkaampia kuin tiet. Tiet vapautuvat myös nopeammin lumesta ja jäästä kuin vähäliikenteisemmät alueet. Älä anna tämän yllättää. Pidä aina mielessä, että pysäköintipaikka tai taukoalue voi olla liukas, vaikka tie on loistokunnossa.

10 tunnelisääntöä raskaan kaluston kuljettajille

1. Pääsääntö: **Aja erityisen varovaisesti!** Tunnelissa sattunut onnettomuus voi muuttua nopeasti erittäin vakavaksi. Huomioi, miten hätäuloskäynnit on merkitty ja niiden välimatkat tunnelissa
2. Kun tunneli on suljettu puomilla tai punaisella valolla tai suljettu raskailta ajoneuvoilta: **Odota ulkopuolella**
3. Kun tunneli on jyrkkä: **Hidasta vauhtia, käytä pientä vaihdetta ja varmista, että kierrosluku ei ole liian korkea alamäessä. MOOTTORIRIKON VAARA! Käytä lisäjarrua, jos autossa on sellainen!**
4. Kun ajat toisen ajoneuvon takana: **Muista turvaväli!**
5. Kun tuulilasi huurtuu ulkopuolelta: **Käytä tuulilasin pyyhkimiä!**
6. Kun tuulilasi huurtuu sisäpuolelta: **Puhalla lämmintä ilmaa ruutuun!**
7. Kun joudut pysähtymään hätätilanteessa: **Käytä tunnelin hätäpuhelimia!** Silloin Statens vegvesenin tieliikennekeskuksen operaattorit voivat helpommin päättää oikeista toimista.
8. Kun joudut pysähtymään hätätilanteessa: **Älä käänny tunnelissa.** Pysäköi auto ajoradan oikeaan reunaan tai mieluiten turvasyvennykseen. Aseta varoituskolmio paikalleen
9. Pieni tulipalo: **Käytä tunnelin sammuttimia.** Tieliikennekeskuksessa laukeaa palohälytys ja tunneli suljetaan
10. Suuri tulipalo: **Jätä auto ja siirry lähimmälle uloskäynnille/hätäuloskäynnille**

Turvallista matkaa tunnelissa

Tunneleissa on erilaisia turvalaitteita. Jotkut niistä ovat vakiotyyppejä, mutta joitakin käytetään tietyissä tunnelityypeissä. Ammattikuljettajana joudut huomioimaan erilaisia turvalaitteita.

Punainen valo ja puomi

Useimmissa tunneleissa on punainen liikennevalo, joka ilmaisee, että tunneli on kiinni. Tunneli voidaan sulkea myös puomilla. Punaiset valot ja puomit aktivoidaan, kun tunnelissa tapahtuu jotain. Silloin on tärkeää, että et aja suljettuun tunneliin.

Hätäpuhelimet

Omalla kilvellä merkityt hätäpuhelimet on tarkoitettu kaikille tien käyttäjille. Käytä hätäpuhelinta, jos tarvitset apua ja kun haluat varoittaa tapahtumista. Käytä hätäpuhelinta eikä matkapuhelinta, koska silloin Statens vegvesenin operaattorit tietävät, missä tunnelissa olet ja mistä päin tunnelia soitat.

Sammuttimet

Käytä sammuttimia palon sammuttamiseen tunnelissa. Kun nostat sammuttimen, Statens vegvesenin operaattori saa tiedon ja sulkee tunnelin. Signaali käynnistää usein palotuuletuksen, joka turvaa tien käyttäjiä ja antaa pelastuspalvelulle mahdollisuuden päästä palopaikalle. Statens vegvesenin operaattori varoittaa palolaitosta ja muita pelastuspalveluita.

Turvasyvennykset

Pitkissä tai vilkasliikenteisissä tunneleissa on usein turvasyvennyksiä. Aja turvasyvennykseen, jos joudut pysäyttämään auton hätätilanteessa. Kaikissa turvasyvennyksissä on hätäasema hätäpuhelimineen ja sammuttimineen.

Kääntösyvennykset

Joissakin pitkissä tunneleissa on kääntösyvennyksiä. Ne on tarkoitettu ensisijaisesti suurten ajoneuvojen kääntämistä varten hätätilanteessa. Kaikissa käännössyvennyksissä on hätäasema hätäpuhelimineen ja sammuttimineen.

Hätäuloskäynnit

Joissakin tunneleissa on hätäuloskäyntejä, joita voidaankäyttää onnettomuuden sattuessa tai tulipalon uhatessa. Pelastushenkilökunta pääsee myös nopeasti tunneliin hätäuloskäyntien kautta. Kaikissa hätäuloskäynneissä on hätäasema hätäpuhelimineen ja sammuttimineen.

Hätäpuhelin ja sammutin tunnelissa

Puomilla suljettu tunneli

Sammutin ja suljetun tunnelin pysäytysopaste/ liikennemerkki.

Valolla merkitty hätäuloskäynti, hätäpysäytyslevike ja hätäpuhelin/sammutin

Kameravalvonta
Joissakin tunneleissa on kameravalvonta. Kamerat välittävät Statens vegvesenin operaattoreille tietoja liikenteen ohjausta ja valvontaa varten, ja niitä voidaan käyttää onnettomuustilanteissa tai tulipalon syttyessä.

Opastusvalot
Opastusvalot syttyvät automaattisesti, kun käytät hätäpuhelinta tai sammutinta tai kun Statens vegvesen käynnistää pelastustoimet. Valot opastavat lähimmälle hätäuloskäynnille/uloskäynnille.

Radio
Radiolähetykset kuuluvat monissa tunneleissa, ja Statens vegvesenin operaattorit sekä pelastuspalvelu voivat antaa ilmoituksia autoilijoille keskeyttämällä radiolähetyksiä. Pidä siksi radio auki, kun ajat tunnelissa.

Liikennemerkit ja tiemerkinnät
Norjassa käytetään omia liikennemerkkejä ja omia tiemerkintäsääntöjä, joilla autoilijoita varoitetaan erityisistä oloista tunnelissa. Tärinäraidat ovat yksi esimerkki näistä.

Valaistus
Siirtyminen päivänvalosta pimeään tunneliin voi olla haastavaa. Monien tunnelien erityisvalaistus auttaa autoilijoita siirtymävaiheessa. Pidä silti riittävä etäisyys edellä ajavaan ajoneuvoon ja säädä nopeutta, kun ajat tunneliin ja tunnelista ulos.

Tuuletus
Monissa tunneleissa on tuuletus. Palosammuttimen irrottaminen paikaltaan käynnistää tuuletuksen. Tuuletusta voidaan ohjata tulipalon syttyessä puhaltamaan suuntaan, joka nopeuttaa pelastuspalvelun pääsyä palopaikalle.

Statens vegvesenin liikenteenohjauskeskusten operaattorit ovat hyvin koulutettuja ja kokeneita ja osaavat hallita tapahtumia tunneleissa. Jos jotain tapahtuu, soita numeroon 175 tai käytä tunnelin hätävarusteita.

Ajo- ja lepoaikamääräykset jne.

Ajo- ja lepoajat

Ajoneuvoa ei saa kuljettaa Norjassa, jos voidaan katsoa, että kuljettaja ei kuntonsa puolesta voi ajaa turvallisesti. Kuljettaja ei saa olla rasittunut tai väsynyt – yhdistelmän kuljettaminen Norjassa on vaativaa työtä, erityisesti talvella. Kuljettajan on oltava tarkkaavainen ja hereillä ylittäessään tuntureita tai ajaessaan Pohjois- tai Länsi-Norjan kapeilla ja mutkaisilla teillä.

Monien onnettomuuksien syynä on valitettavasti kuljettajan tarkkaavaisuuden herpaantuminen tai nukahtaminen. Tästä syystä Norjassa painotetaan ajo- ja lepoaikamääräysten noudattamisen valvontaa.

EU:n ajo- ja lepoaikamääräykset koskevat kaikkia ajoneuvoja, jotka ovat kotoisin EU/ETA-maasta. Muista maista kotoisin oleviin ajoneuvoihin sovelletaan eurooppalaista kansainvälisten maantiekuljetusten kuljettajien työ- ja lepoaikasopimusta (AETR-sopimus).

Muut kuljettajien työaikamääräykset

Työ- ja lepoaikasäännösten lisäksi Norjassa noudatetaan myös omaa kuljettajien työasetusta. Nämä säännökset ovat voimassa koko ETA-alueella. Työaika sisältää ajoajan sekä kaikki kuljetukseen liittyvät työt. Lepotaukoja on pidettävä enintään kuuden tunnin keskeytymättömän työskentelyn jälkeen. Lisäksi vaaditaan vuorokausilepo ja viikkolepo. Viikoittainen keskityöaika saa olla 16 viikon aikana enintään 48 tuntia. Tämä koskee sekä normaalia työaikaa että ylitöitä ja sisältää työskentelyn usean työnantajan palveluksessa. Työaikasäännöt on yhdistetty ajo- ja lepoaikasääntöihin siten, että tauko voidaan hyväksyä tauoksi kummankin säädöksen mukaisesti. Kuljettaja-yrittäjät on tilapäisesti vapautettu näistä määräyksistä.

Katso lisätietoja asetuksesta osoitteesta **vegvesen.no**.

Yhteenveto

Kaikkia kuljettajia koskeva sääntö

Et saa lähteä ajamaan, jos olet väsynyt tai rasittunut etkä siksi kykene ajamaan turvallisesti.

Raskaiden ajoneuvojen kuljettajia koskevat säännöt

Päivittäinen ajoaika

- Päivittäinen ajoaika saa olla enintään 9 tuntia. Voit kuitenkin pidentää sen 10 tuntiin kaksi kertaa viikossa.
- Enintään 4 tunnin 30 minuutin ajon jälkeen on pidettävä 45 minuutin tauko. Voit korvata tauon kahdella lyhyellä tauolla, joiden pituudet ovat 15 ja 30 minuuttia. Taukoja ei saa käyttää muuhun työskentelyyn.

Vuorokausilepo

- Sinun on levättävä jokaisen vuorokauden aikana 11 peräkkäistä tuntia (tai vähintään 3 + 9 tuntia).
- Vuorokausilepo voidaan lyhentää 9 tunniksi kolme kertaa kahden viikkolevon välillä.

Viikoittainen ajoaika

- Saat ajaa enintään 56 tuntia viikossa. Viikko alkaa maanantaina klo 00.00 ja päättyy sunnuntaina klo 23.59.
- Jos ajat kaksi viikkoa peräkkäin, kokonaisajoaika saa olla enintään 90 tuntia.

Viikkolepo

- Sinun on levättävä vähintään 45 tuntia viimeistään kuuden vuorokauden jälkeen.
- Viikkolepo voidaan tietyin ehdoin lyhentää joka toinen viikko 24 tunniksi.

Ajopiirturi

- Jos ajo- ja lepoaikasäännökset koskevat sinua, autossa on oltava hyväksytty ajopiirturi.

Tämä on lyhyt yhteenveto määräyksistä. Lisäksi on poikkeuksia ja yksityiskohtaisia sääntöjä. Asetuksen (EY)561/2006/EY ja AETR-sopimukseen perustuvat ajo- ja lepoaikasäännöt ovat voimassa muuallakin kuin vain Norjassa. Katso lisätietoja osoitteesta **vegvesen.no**.

Muista levätä!

Vuorokausilepopaikat

Jotta ajo- ja lepoaikamääräyksiä voitaisiin noudattaa, raskaille kuljetuksille perustetaan vuorokausilepopaikkoja kuljettajien taukoja (45 minuuttia) sekä vuorokausi- ja viikkolepoa varten. Norjan valtateiden varsilla on 15 paikkaa tammikuussa 2012, katso alla oleva luettelo.

Päivitetty luettelo on osoitteessa **vegvesen.no/hvileplass** ja **iru.org/transpark**. Vuorokausilepopaikat on merkitty selvästi valtatien varren merkeillä. Paikat ovat yleensä ruokaa ja polttoainetta myyvien liikenneasemien välittömässä läheisyydessä. Kaikissa paikoissa on käymälät ja valaistut pysäköintialueet. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta käytettävissä on myös suihku ja 220 V virransyöttö kylmäkoneita varten. Paikkojen turvallisuus- ja palveluluokitus perustuu EU:n luomaan LABEL-hankkeeseen, katso edellä mainitut osoitteet.

Tavallisia käymälällisiä taukopaikkoja voidaan myös käyttää taukoja ja vuorokausilepoja varten kunnes valtatieverkon varteen on saatu rakennetuksi riittävästi vuorokausilepopaikkoja. Huomaa kuitenkin, että jotkut näistä paikoista ovat kiinni talvella.

Itä-Norja (Østlandet)

E6	Svinesundsparken, Halden, Østfold	25 paikkaa
E6	Storebaug Øst, Rygge, Østfold	7 paikkaa
E6	Storebaug Vest, Rygge, Østfold	13 paikkaa
E6	Dovreskogen, Dovre, Oppland	14 paikkaa
E18	Trollbergtjern, Eidsberg, Østfold	6 paikkaa
Rv 3	Tiurn kro, Koppang, Hedmark	10 paikkaa

Länsi-Norja (Vestlandet)

E16	Steinklepp, Lærdal, Sogn og Fjordane	10 paikkaa
E16	Shell Gudvangen, Aurland, Sogn og Fjordane	20 paikkaa
E16	YX Skulstadmo, Voss, Hordaland	8 paikkaa
E16	Dale, Vaksdal, Hordaland	10 paikkaa
E39	Vikeså, Bjerkreim, Rogaland	10 paikkaa
E39	Esso Skei, Jølster, Sogn og Fjordane	10 paikkaa

Keski-Norja (Midt-Norge)

E6	Brekkvasselv, Namsskogan, Nord-Trøndelag	10 paikkaa

Pohjois-Norja (Nord-Norge)

E6	Halsøy, Mosjøen, Nordland	16 paikkaa
E6	Innhavet, Hamarøy, Nordland	5 paikkaa

Automaattinen tietullitunniste Norjassa

1. tammikuuta 2015 lähtien kaikissa yli 3,5 tonnin painoisissa ajoneuvoissa, joita käytetään kaupallisessa liikenteessä Norjassa, on oltava tietullitunniste.

Norjan Storting (Suurkäräjät) teki asiaa koskevan päätöksen 10. lokakuuta 2014. Järjestely koskee kaikkia yli 3,5 painoisia ajoneuvojen, joita kuljetetaan Norjan virallisessa tieverkossa. Ennen 1. tammikuuta 2015 tulee kaikkien ajoneuvojen, joita määräys koskee, solmia asiaa koskeva sopimus jonkin tietulliyrityksen kanssa ja asennettava voimassaoleva tietullitunniste oikealla tavalla ajoneuvon etuikkunaan.

Norjan poliisi, Tullilaitos ja Statens vegvesen tarkastavat, että määräystä noudatetaan. Jos ajoneuvolle ei ole hankittu voimassaolevaa sopimusta ja tietullitunnistetta, ajoneuvolle määrätään sakko, joka on 8 000 Norjan kruunua. Sakon määrä nousee 12 000 Norjan kruunuun, mikäli maksua ei suoriteta kolmen viikon kuluessa. Toistuvasta kahden vuoden sisällä tapahtuvasta laiminlyönnistä maksu nousee 16 000 Norjan kruunuun.

Miten hankit tietullitunnisteen

- Solmi sopimus ja tilaa tietullitunniste osoitteesta **autopass.no** (obligatorisk brikke/pakollinen tunniste) tai **easygo.com** mahdollisimman pian. Tietullitunniste lähetetään postitse.
- 1.1.2015 lähtien tietullitunnistetta koskevan sopimuksen ja itse tunnisteen voi hankkia rajavartioasemilta. Lisätietoja puh. 02050/ulkomailta +47 21031764 tai **fjellinjen.no/chat.**

Sinulle/teille, joilla on jo tietullitunniste

Tarkasta tietulliyrityksesi sivulta «Min Side», että:

- tunnisteen numero koskee ajoneuvosi rekisterinumeroa.
- tunniste koskee raskaita ajonevoja, ei kevyitä autoja.
- pääsopimus on voimassa.

Taustatietoja pakollisesta tietullitunnisteesta:

- Määräys koskee kaikkia yli 3,5 tonnin painoisia raskaita ajoneuvoja, joita käytetään kaupallisessa liikenteessä Norjassa, ovat ne sitten norjalaisia tai ulkomaalaisia.
- Tietullitunnisteen täytyy koskea kuljetettavan ajoneuvon rekisterinumeroa.
- Ajoneuvon omistaja, kuljettaja tai vuokra-auton vuokraaja on vastuussa sopimuksen solmimisesta ja tietullitunnisteen hankkimisesta.
- Seuraavat tunnisteet ovat voimassa Norjassa: Norjan AutoPASS, Øresund- ja Storebælt-siltoja koskeva BroBizz ja Scandlinen og GoBoxin tarjoama AutoBizz.

Lisätietoja järjestelystä: **autopass.no.**

Donnan ruokavihjeitä

Piristävää ja väsyttävää ruokaa

Ruoka ja juoma sisältävät erilaisia aineita, jotka voivat väsyttää tai piristää. Proteiini piristää, mutta sokeri ja rasva yksin väsyttävät. Esimerkiksi vaalean lihan proteiini (broileri, kalkkuna jne.) parantaa suorituskykyä ja jaksamista, kun syöt sen yhdessä tärkkelyspitoisen ruoan kuten riisin, leivän, perunoiden tms. kanssa.

Jos syöt «piristävää ruokaa», voit jatkaa ajamista pian. Jos syöt «väsyttävää ruokaa», sinun kannattaa levätä vähintään puolitoista tuntia ennen kuin jatkat ajamista.

Piristävä juoma

- Juo kerran tunnissa nestetasapainosi säilyttämiseksi.
- Luonnollinen kivennäisvesi sisältää hivenaineita, jotka auttavat kehoa pidättämään vettä niin, että se ei vain «virtaa kehon läpi».
- Valitse mieluiten vain vähän natriumia sisältävä kivennäisvesi, ts. alle 50 mg natriumia litrassa.

Piristävä ruoka

- Syö vähän ja usein, 3–4 tunnin välein, eli 5 kertaa päivässä.
- Syö kuitupitoista ruokaa, koska kuidut tasoittavat verensokeria ja siten suorituskykyä.
- Verensokerin lisäyksen on tultava pääasiassa tärkkelyspitoisesta ruoasta. Tämä ei kuitenkaan yksinään riitä. Tarvitsemme myös proteiineja, jotta pysyisimme hereillä. Vähärasvainen, runsaasti proteiinia sisältävä ruoka pitää pirteänä, esim. kevyt valkoinen liha.

Väsyttävä juoma

- Virtsaneritystä lisäävät juomat kuten kahvi, tee, cola jne.
- Makeat juomat nostavat verensokeria nopeammin ja lisäävät väsymistä noin 20-30 minuutin kuluttua.
- Suolapitoinen juoma nostaa verenpainetta, jos kohonneeseen verenpaineeseen on taipumusta.

Väsyttävä ruoka

- Runsas, rasvainen ja makea ruoka väsyttää ja unettaa ohjauspyörän takana.

Piristävä lounasehdotus

Aineksia voidaan käyttää monin tavoin: piirakoina, voileipinä, lämpimänä ruokana jne.

- Kalkkunaa rosmariinimarinadin tai kastikkeen kera (mausteet piristävät).
- Patonki tai keitetty riisi.
- Tuore salaatti.
- Juoma: Luonnollinen kivennäisvesi.
- Jälkiruoka: Jäätelö (3 % rasvaa), porkkanakakku/-leivos tai hedelmät/marjat.

Kolme yksinkertaista turvallisuusohjetta

- Riittävä uni.
- Riittävä ja oikea juoma.
- Riittävä ja oikea ruoka.

Monien onnettomuuksien syynä on tarkkaamaton tai rattiin nukahtanut kuljettaja.

Kehon nestetasapaino vaikuttaa ratkaisevasti suorituskykyyn

Naisen keho sisältää normaalisti noin 60 % vettä, miehen keho 70 %. 65 kiloisen naisen kehossa on noin 42 litraa tai kiloa vettä. Kehosta poistuu nestettä koko ajan. Ihon kautta häviää noin 1 litra ja keuhkojen kautta noin 5 desilitraa (dl) vuorokaudessa. Kun aloitamme uuden päivän nukuttuamme yhden yön, nestevajaus on noin 7 dl. Se on korvattava noustaessa ylös.

Hyvää, pirteää ja turvallista ajomatkaa!

Nestevajaus dl ja %	Suorituskyky alenee	Seuraukset (Nainen 65 kg)
4 dl – 1 %	10 %	Hieman väsynyt, mutta et välttämättä tunne itseäsi janoiseksi
8 dl – 2 %	20 %	Olet janoinen, väsynyt ja tarkkaamaton, mutta et välttämättä ajattele sitä.
12 dl – 3 %	30 %	Keskittymiskyky on huono, olet väsynyt ja varmasti janoinen

Lait, asetukset ja säännöt

Luvat ja asiakirjat

Ulkomaisilla liikennöitsijöillä on oltava lupa henkilöiden tai rahdin kuljettamiseen maksua vastaan Norjassa. Norjan ammattiliikennelain § 10 (2) edellyttää tällaisen luvan hankkimisen, ellei Norjaa sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta seuraa muuta.

TAVARAKULJETUKSET

ETA-sopimusten jäsenet

Toisessa ETA-maassa rekisteröidyllä kuljetusyrityksellä on oltava tavarakuljetuksia varten Norjassa:

- yhteisölupa.
- ammattiajolupa, mikäli kuljettaja on muun kuin ETA-jäsenmaan kansalainen.

Muut kuin ETA-sopimusten jäsenet

Muussa kuin ETA-maassa rekisteröidyllä kuljetusyrityksellä on oltava tavarakuljetuksia varten Norjassa:

- Yhden matkan lupa tai kolmannen maan lupa, joka perustuu Norjan ja kyseisen maan väliseen kahdenkeskiseen sopimukseen, tai ECMT/CEMT-lupa, jos maa on ECMT/CEMT:n jäsen.
- Jos liikennöitsijä ei ole kotoisin maasta, jolla on kahdenkeskinen sopimus Norjan kanssa, tai ECMT/CEMT-jäsenvaltiosta, hänellä on oltava Norjan liikenneministeriön (Samferdselsdepartementet) myöntämä «særskilt samtykke» (erityinen lupa).

HENKILÖKULJETUS

Ulkomaisen yrityksen maksullisia henkilökuljetuksia Norjassa koskevat seuraavat vaatimukset:

- Yhteisölupa, mikäli henkilöitä kuljetetaan ETA-alueella.
- Norjan ja toisen maan kahdenkeskinen sopimus tai erityinen lupa, mikäli kuljetusyritys on kotoisin ETA-alueen ulkopuolisesta maasta.
- Norjan viranomaiset vaativat luvan lisäksi useimmista kuljetuksista tarkastusdokumentin/matkustajaluettelon.
- Reittikuljetusta varten tarvitaan erityinen linjaliikennelupa. Jos reitti kulkee muiden maiden kautta, voimassa olevien sopimusten edellyttämä lupa on haettava.

VASTAAVAT VIRANOMAISET

Ajoluvan Norjaan myöntävät liikennöitsijän kotimaan viranomaiset tai muut toimijat, joille tehtävä on delegoitu.

KULJETTAJA

Mukana oltava: Ajokortti, passi, eurooppalainen sairausvakuutuskortti (suositus) sekä ammattikuljettajan todistus.

Jos olet EU:n/ETA:n ulkopuolisesta maasta ja työskentelet EU:ssa/ETA:ssa rekisteröidyssä yrityksessä, sinulla on oltava mukana todistus laillisesta työsuhteesta kyseisessä yrityksessä.

Schengen-maiden kansalaiset eivät tarvitse passia tullessaan Norjaan. Muiden kuin pohjoismaisten kuljettajien on kuitenkin pystyttävä todistamaan henkilöllisyytensä. Kaikkia kuljettajia kehotetaan siksi kuljettamaan mukanaan passia.

KUORMA-AUTO JA KUORMA

Autossa on kuljetettava mukana vakuutustodistus (suositus), alkuperäinen rekisteriote, yhteisölupa ja CMR-rahtikirja.

KOLMANNEN MAAN LIIKENNE

Yhteisölupa sallii vapaan ajamisen Norjan ja toisen EU/ETA-maan välillä.

Norjan ja muun kuin EU/ETA-maan väliseen ajoon vaaditaan yhteisöluvan lisäksi kyseistä maata koskeva kolmannen maan lupa.

ECMT/CEMT-LUPA

Tämä lupa sallii ajamisen Norjan ja toisen ECMT/CEMT-maan välillä sekä kauttakulkuliikenteen Norjan ja muun ECMT/CEMT-jäsenmaan kautta, ellei lupa sisällä rajoituksia.

KABOTAASI

Kabotaasi on maan sisäinen kuljetus ajoneuvolla, joka on rekisteröity toiseen maahan.

Ulkomainen kuljetusyritys voi kuljettaa rahtia tai matkustajia kahden paikan välillä Norjassa vain, jos kuljetukselle on erityinen peruste. EU/ETA:n liikennöitsijöillä on kuitenkin oikeus väliaikaiseen kabotaasiin Norjassa.

Tavarakuljetukset

Yhteisöluvan haltija, joka on toimittanut kansainvälistä rahtia EU/ETA-maahan, saa ajaa kabotaasia seuraavilla ehdoilla:

- Kuljettajan on käytettävä kabotaasiin samaa ajoneuvoa, jota käytettiin rajan ylittävään kuljetukseen.
- Kuljettaja saa ajaa enintään kolme kabotaasikuljetusta sen jälkeen, kun kansainvälinen kuorma on purettu.
- Viimeinen kabotaasirahti on purettava viimeistään 7 päivää kansainvälisen kuorman toimittamisen jälkeen.

Henkilökuljetus

Kabotaasi on sallittu linja-autoliikenteessä ja erityisessä linjaliikenteessä, kun liikennöitsijän ja tilaajan välillä on sopimus. Kabotaasi on sallittu linjaliikenteessä, kun linjaliikenteessä ajetaan kansainvälistä linjaa ja tarkoitus on täyttää kaupunkimaisen alueen sisäinen tai toisiinsa liittyvien kaupunkimaisten alueiden välinen kuljetustarve. Kabotaasi on muuten sallittu vain tilapäisesti.

TULLIMÄÄRÄYKSET

Matkatavarat

Voit yhden kerran 24 tunnissa tuoda tullitta ja veroitta Norjaan 40 savuketta tai 100 grammaa muita tupakkatuotteita. Lisäksi voit tuoda tavaroita yhteensä 500 kruunun arvosta. Alkoholipitoisten juomien tuonti ei ole sallittu. Polttoainetta saadaan tuoda enintään 600 litraa ajoneuvon normaaleissa polttoainesäiliöissä. Voit lisäksi kuljettaa enintään 10 litraa per kuljetusväline hyväksytyssä varapolttoaineastiassa.

Maksuvälineiden ilmoittaminen

Maksuvälineiden tuonnista ja viennistä on ilmoitettava etukäteen Norjan tulliviranomaisille, jos summa on yli 25 000 Norjan kruunua. Ilmoituslomake löytyy osoitteesta **toll.no**, ja on täytettävä ja luovutettava tulliviranomaisille tultaessa maahan ja sieltä poistuttaessa. Ilmoitusvelvollisuuden rikkomuksesta peritään rikemaksu, joka on 20 prosenttia maksuvälineiden arvosta.

Muistutamme lisäksi, että kaikkien Norjaan ja Norjasta matkustavien on itse perehdyttävä tuonti- ja vientimääräyksiin. Jos sinulla on jotain kysyttävää, ota yhteyttä Norjan tullilaitokseen (Tollvesenet) ennen rajan ylittämistä. Puh.: +47 03012, **toll.no**

ATA carnet

ATA carnet helpottaa menettelyä, kun tavaroita tuodaan ja viedään tilapäisesti. Sellaisia ovat erityisesti ammatinharjoittamisvälineet, näyttelyissä tai messuilla esiteltävät tuotteet, sirkuksessa, teatteriesityksissä tarvittavat varusteet tms. Tavarat on vietävä pois maasta tullin asettamaan määräaikaan mennessä. Carnet-asiakirjaa voidaan käyttää sekä väliaikaiseen tuontiin ja vientiin että kauttakulkuasiakirjana ATA-sopimukseen liittyneissä maissa. Tavarat ja carnet-asiakirja on esitettävä tullille maahan tuotaessa ja maasta vietäessä todistusmenettelyä ja tarkastusta varten. Tavaran kotimaan kauppakamari laatii ATA carnet -asiakirjan. Kysy lisätietoja oman paikkakuntasi kauppakamarista. Ota tarvittaessa yhteys Oslo Handelskammeriin, (puh. +47 22 12 94 00, **chamber.no**).

TRANSITOKULJETUKSET

Norjan tullilaitoksella (Tollvesenet) on laatinut oppaan transitokuljetuksista. Saat lisätietoja osoitteesta **toll.no**, tai soittamalla Tollvesenet, puh. +47 03012.

Jos olet ollut Norjan ulkopuolella yli 24 tuntia, voit tuoda mukanasi tavaroita enintään 6 000 Norjan kruunun arvosta maksamatta tullia ja veroja. Jos ulkomaan oleskelu on lyhyempi, voit tuoda tavaroita 3 000 Norjan kruunun arvosta tullitta ja veroitta. Raja käsittää kaikki ostamasi tavarat, mukaan luettuna alkoholi- ja tupakkakiintiö.

ADR Sopimus vaarallisten aineiden kuljetuksista Norjassa

Vaarallisten aineiden kuljetukset Norjassa

Vaarallisten aineiden maantiekuljetuksissa Norjassa on noudatettava ADR-sopimusta (eurooppalainen sopimus vaarallisten aineiden maantiekuljetuksista).

Tiettyjen vaarallisten tavaroiden kuljetusta on rajoitettu joissakin tietunneleissa.
Katso ADR-kirja:
- Luku 1.9, kappale 1.9.5. alakappaleineen
- Luku 5.4, kappale 5.4.1.1.1 kohta k
- Luku 8.6

Vaarallisten aineiden kuljetus lautoilla
Jotkut lautat eivät kuljeta vaarallisia aineita. Kysy siksi aina varustamosta etukäteen. Koskee sekä kansainvälisiä että kotimaisia lauttareittejä.

Luovuta kuljetusasiakirjat perämiehelle ennen ajamista alukseen. EmS-numero ja MFAG-numero on mainittava kuljetusasiakirjassa.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta kansainvälisessä lauttaliikenteessä (Norjaan ja Norjasta) on säädetty kansainvälisessä sopimuksessa **IMDG** (International Maritime Dangerous Goods Code).

Lautat, jotka kuuluvat kotimaan tieverkkoon, voivat kuljettaa kuljetusyksiköitä, jotka ovat pakanneet vaarallisia aineita, jotka on luokiteltu, pakattu, merkitty, dokumentoitu ja kuormattu ADR:n tai IMDG:n määräysten mukaisesti.

Painot ja mitat

Statens vegvesen on laatinut tiekohtaisen luettelon Norjan valtateiden tieosuuskohtaisista suurimmista sallituista kokonaispainoista ja yhdistelmien pituuksista. Tieluettelo sisältää myös yleisiä määräyksiä sallituista akselipainoista, kokonaispainoista, pituudesta, leveydestä ja niiden laskemiseen käytettävistä kriteereistä, jotka koskevat Norjan yleisiä maanteitä.

Valtateiden luettelo sisältää myös yksinkertaisen luettelon kansainvälisen liikenteen ajoneuvojen/yhdistelmien suurimmista sallituista painoista ja mitoista.

Erikoiskuljetusten tieluettelo sisältää suurimmat painot ja mitat kuljetettaessa erikoisluvalla kuormaa, jota ei voida jakaa, sekä suurimmat sallitut mitat, kun kuljetuksella ei ole erikoislupaa.

Norjan seutu- ja paikallisteiden suurimmat sallitut painot ja mitat luetellaan seutu- ja paikallisteiden luetteloissa. Joka läänistä on tieluettelo.
Valta-, seutu- ja paikallisteiden sekä erikoiskuljetusten tieluettelot ja yksityiskohtainen kartta «Tungtrafikk på riksveger og primære fylkesveger i Norge» on saatavana osoitteesta **vegvesen.no**. Katso luettelo ja suorat linkit sivulta 8.

PAINO
Yksittäisten ajoneuvojen ja yhdistelmien sallittuja painoja säädetään ajoneuvoasetuksen kohdan 2 ja 3 liitteessä 1. Kun on kysymyksessä yhdistelmä, vetoauton ja perävaunun sallittuja painoja voivat rajoittaa akselipainotaulukkko, ajoneuvon painotaulukko ja sallitut painot tai rekisteriote. Sallittu paino voi vaihdella myös tien standardin mukaan.

Yhdistelmän suurin sallittu kokonaispaino on 50 tonnia, mikäli yhdistelmässä on riittävästi akseleita ja etäisyys vetoauton viimeisestä akselista perävaunun ensimmäiseen akseliin on riittävä (katso ajoneuvoasetuksen kohdan 3 liite 1). Tämä on voimassa vain teillä, jotka on merkitty Bk 10.

Akselipainorajoitukset

Maanteiden akselipainoja rajoitetaan normaalisti, kun tiet routivat, mutta valta- ja seututeiden vain poikkeuksellisesti.

Rajoitusten alkamisesta ja loppumisesta ilmoitetaan paikallisesti. Soita **puh.: 175** (ulkomailta soitettaessa puh.: **+ 47 815 48 991**) kun haluat tietoja läänikohtaisista maanteiden painorajoituksista.

Ylikuormamaksu

Jos ajoneuvoa, jonka sallittu kokonaispaino on yli 3 500 kg, on käytetty yleisellä tiellä ja akselin/akseliyhdistelmän paino tai kokonaispaino on ylittänyt määräysten salliman painon, ajoneuvon omistajan on maksettava ylikuormamaksu valtion kassaan.

Mikäli ylitys on huomattava, viranomainen voi määrätä kuljettajalle sakon.

Ylikuormamaksun laskeminen (akselipaino):
- 11,5 tonnin vetävän akselin sallittu marginaali on 200 kg.
- Vetoauton etuakselista vähennetään 500 kg.
- Muista akseleista/akseliyhdistelmistä vähennetään 1 000 kg.

HUOM! Ulkomaisten tienkäyttäjien on maksettava ylikuormamaksu ennen ajon jatkamista. Ylikuorma puretaan tarkastuspaikalla.

Ylikuormamaksut (akselipaino):

– Ensimmäiset 2 000 kg	250 kr per 100 kg
– Seuraavat 2 000 kg	400 kr per 100 kg
– Seuraavat 2 000 kg	550 kr per 100 kg
– Seuraavat 2 000 kg	650 kr per 100 kg
ja tämän ylittävästä	750 kr per 100 kg

Ylikuormamaksun laskeminen kokonaispainosta:

Yhdistelmästä tai ajoneuvosta, joka ylittää sallitun kokonaispainon, vähennetään:

• Yksittäinen ajoneuvo, sallittu kokonaispaino	7 500 kg asti	500 kg
• Yksittäinen ajoneuvo, sallittu kokonaispaino	yli 7 500 kg asti	1 000 kg
• Yhdistelmä, sallittu kokonaispaino	15 000 kg asti	1 000 kg
• Yhdistelmä, sallittu kokonaispaino	yli 15 000 kg asti	2 000 kg

Ylikuormamaksut:

Maksu on kiinteä 250 kr per 100 kg.

Pituus

Periaate on, että kuljetustenpainojen ja mittojen on oltava valtateiden, seutu- ja paikallisteiden luetteloiden mukaiset. Painavammilta tai kookkaammilta kuljetuksilta vaaditaan erikoislupa. Erikoislupaa ei kuitenkaan tarvita tiellä Bk 10 19,50 m, kun viimeksi direktiivillä 2002/7/EY täydennetyn direktiivin 96/53/EY vaatimukset täyttyvät.

Yleisillä maanteillä on erilaisia pituusrajoituksia. Tiekohtaiset pituudet luetellaan tieluetteloissa. Korkeimman luokan teiden suurin sallittu yhdistelmän kokonaispituus on 19,50 metriä (vetoauto + täysperävaunu) ja 17,50 metriä (vetoauto + puoliperävaunu).

Ajoneuvon/yhdistelmätyyppien sallitut pituudet valtatieluettelon nro 4 mukaisesti

Ajoneuvon/yhdistelmän tyyppi	Sallittu pituus metriä		
	19,50 m tiet	15 m tiet	12,40 m tiet
Vetoauto, paitsi bussi	12	12	12
Perävaunu, paitsi puoliperävaunu ja 24 m puutavarayhdistelmän perävaunu	12	12	12
Vetoauto ja perävaunu tai keskiakseliperävaunu	19,50	15	12,40
Vetoauto ja puoliperävaunu	17,50	15	12,40
2-akselinen bussi	13,50 [1)]	13,50 [1)]	12,40
Bussi, akseleita 3 tai enemmän	15	15	12,40
Nivelbussi	18,75	15	12,40
Bussi ja perävaunu tai keskiakseliperävaunu	18,75	15	12,40

Korkeus

Norjan teillä ei ole yleisiä korkeusrajoituksia. Tunnelit, sillat ja alikulut merkitään, mikäli vapaa korkeus ei ole vähintään 4,5 m. Tätä matalammat tunnelit jne. on merkitty liikennemerkeillä, jossa ilmoitetaan suurin sallittu korkeus. Valtateiden ja tärkeiden seututeiden tunnelit ja vastaavat, joiden vapaa korkeus on alle 4,5 m, on merkitty karttaan «Tungtrafikk på riksveger og primære fylkesveger i Norge»: katso osoitteesta **vegvesen.no/tungtransportkart**.

Leveys

Suurin sallittu ajoneuvon leveys on 2,55 m ellei virallisella liikennemerkillä tai tieluettelossa ilmoiteta pienempää leveyttä. Suurin sallittu leveys on kuitenkin poikkeuksellisesti 2,60 m, kun umpikorissa on automaattinen lämpötilan säätö ja sivuseinien paksuus on vähintään 45 mm, johon sisältyy eristys.

Erityisiä kuljetuksia ja ajoneuvoyhdistelmiä koskevat poikkeukset

Joillakin rajoitetuilla tieverkon osilla puutavarakuljetusten pituus voi olla enintään 24,00 m. Vetoauton ja perävaunun täytyy tässä tapauksessa olla erityisesti puutavaran kuljetuksiin tarkoitettuja. Tiet, joilla tämä sallitaan, on merkitty puutavarakuljetusten valtatieluetteloon ja puutavaran pituus on merkitty seutu- ja paikallisteiden tieluetteloihin.

Moduuliyhdistelmät, joiden kokonaispaino on enintään 60 tonnia ja kokonaispituus enintään 25,25 metriä, ovat sallittuja joillakin tieosuuksilla. Tiedot sallituista moduuliyhdistelmistä ja niille avoimista tieosuuksista ovat saatavana seuraavasta linkistä: **vegvesen.no/Modulvogntog.**

Erikoiskuljetukset

Suurimpien sallittujen painojen ja mittojen ylittäminen sallitaan normaalisti vain kuljetettaessa rahtia, jota ei voida jakaa osiin (erikoiskuljetus). Tällaista kuljetusta varten vaaditaan erikoislupa.

Joidenkin ajoneuvo/yhdistelmätyyppien suurimmat sallitut mitat saadaan kuitenkin ylittää ilman erikoislupaa, kun kuljetetaan rahtia, jota ei voida jakaa. Tämä koskee joitakin ajoneuvo-/yhdistelmätyyppejä myös tyhjänä. Ajoneuvo-/yhdistelmätyypit sekä sallitut mitat kuormattuna ja tyhjänä luetellaan erikoiskuljetusten tieluettelossa. Edellä oleva koskee vain teitä, jotka on merkitty erikoiskuljetusten tieluettelon sekä seutu- ja paikallisteiden luetteloiden tieryhmäksi A ja B.

Kuorma-/vetoautojen leveys saa olla enintään 2,55 m. Lavettien ja avoperävaunujen leveys voi olla enintään 3 m tyhjänä.

Kuorma-autoa ei saa käyttää kuljettamiseen, kun pituus on yli 12 m. Pidemmät kollit on kuljetettava perävaunussa.

Kun kuljetetaan useita kolleja, tyhjän yhdistelmän pituuden on oltava ajoneuvotyypille sallituissa pituusrajoissa. Yhdistelmällä, joka on tyhjänä suurempi, saadaan kuljettaa vain yhtä yksiosaista kollia sen koosta riippumatta.

Rahtia ei saa kuljettaa, jos autossa on koeajokilvet.

Ruotsissa rekisteröidyssä kuljetusajoneuvossa voidaan Norjassa käyttää ruotsalaista merkintää, ei kuitenkaan «Varning».

Johtoautossa on oltava kilvet «Lang transport» (pitkä kuljetus) tai «Bred transport» (leveä kuljetus).

Liikennöitsijän on muutamin poikkeuksin esitettävä kotimaassa annettu kuljetuslupa. Säännöstö on laaja ja se selostetaan kirjasessa, jonka on julkaissut Statens vegvesen, Vegdirektoratet.

Erikoislupa:

Jos kuljetat sallittua korkeampaa, leveämpää tai raskaampaa kuormaa, ota yhteyttä Statens vegveseniin, os. Akershus ja Oslo:

Postiosoite:

Statens vegvesen, Region øst
Av. Akershus og Oslo
Postboks 8037 Dep
0030 Oslo

Käyntiosoite:

Østensjøveien 34
0667 Oslo

Puhelin: +47 815 22 000
Telefaksi: +47 815 48 991

Hakemus on jätettävä vähintään 3 päivää ennen kuljetuksen ajankohtaa.

Kuormaa koskevia määräyksiä
Kuorman huono kiinnittäminen aiheuttaa paljon onnettomuuksia. Statens vegvesen tekee tästä syystä usein tarkastuksia kaikkialla maassa.

1.1. Tieliikennelaki

Kuljettajan vastuu ajoneuvon kunnosta
Ennen ajoon ryhtymistä kuljettajan on varmistettava, että ajoneuvo on asiallisessa ja määräysten mukaisessa kunnossa ja kuormattu asiallisesti ja määräysten mukaisesti.

1.2. Ajoneuvoa koskevia määräyksiä

Kuorman sijoittaminen ja kiinnittäminen

1. Kuorma on sijoitettava niin, että kuljettajalla on riittävä näkyvyys, hän voi esteettömästi hallita ajoneuvoa eivätkä vaaditut kilvet, valot tai rekisteritunnukset peity.

Kuorma on sijoitettava niin, että paino jakautuu mahdollisimman tasaisesti akselin pyörille ja akselien kesken.

Jos ajoneuvossa on ohjaavat pyörät , vähintään 20 % ajoneuvon kokonaispainosta on oltava näiden pyörien varassa.

Kuorma on kiinnitettävä/sidottava niin, että se ei vaaranna ihmisiä, laahaudu pitkin tietä, putoa ajoneuvosta eikä aiheuta tarpeetonta ääntä. Sama koskee ketjuja, vaijereita, köysiä, pressuja tai suojaamiseen käytettäviä varusteita.
Kun ajoneuvossa kuljetetaan avointa kuormakoria leveämpiä levyjä, ajoneuvossa on käytettävä vinoa kuormaustelinettä, jotta kuorma ei ulotu ajoneuvon laitojen ulkopuolelle.

Kuormakorin on oltava kiinnitetty ajoneuvoon niin, että se täydessä kuormassa täyttää alla olevassa kohdassa 2 mainitut vaatimukset. Kuorma, joka saattaa pölytä, savuta tai josta voi irrota hiukkasia, on kostutettava ennen ajoon lähtöä sekä peitettävä pressulla tai verkolla tai muulla tavoin, jotta kuorma ei irtoaisi ajoneuvosta kuljetuksen aikana. Tämä ei koske massojen kuljetusta ja niiden samanaikaista levittämistä, esim. tien soraamisen yhteydessä.

2. Kuljetuksen aikana kuorman on oltava kiinnitetty/sidottu paikalleen niin, että mikään kuorman osa ei pääse liikkumaan tai putoamaan ajoneuvosta. Kiinnityksen on kestettävä vähintään seuraavia voimia:

a) Eteenpäin ajoneuvon pituussuunnassa: Voima, joka on yhtä suuri kuin koko kuorman paino.
b) Taaksepäin ajoneuvon leveyssuunnassa: Voima, joka on yhtä suuri kuin puolet kuorman painosta.
c) Eteenpäin perävaunun pituussuunnassa, kun perä vaunua vedetään traktorilla tai moottorilla varustetulla välineellä, joka voi ajaa korkeintaan 30 km/t: Voima, joka on yhtä suuri kuin puolet kuorman painosta.

Kuorma on kiinnitettävä/sidottava lukitsemalla, sulkemalla tai hihnojen/köysien avulla tai näiden eri yhdistelmillä. Kuorman voi kiinnittää/sitoa muulla tavoin, jos laskelmilla tai käytännön kokeilla voidaan osoittaa, että käytetty kiinnitys-/sidontatapa täyttää tämän pykälän vaatimukset.

Mikäli kuorman tyyppi tai mitat sallivat, kuorma on sidottava avoimen kuormakorin sivuseinien/-laitojen tai vastaavien sisäpuolelle. Jos tämä ei ole mahdollista, kaikkien sidontaan käytettävien hihnojen/köysien on oltava kiinnitetty niin, etteivät ne vahingoita muita tiellä liikkujia.

Lue lisää kuorman kiinnityksestä/sidonnasta osoitteesta: European Best Practice Guidelines on Cargo Securing for Road Transport.

http://ec.europa.eu/transport/road_safety/vehicles/doc/cargo_securing_guidelines_en.pdf

Trygg Trailer

vegvesen.no/tryggtrailer

Trygg Trailer on Statens vegvesenin ja kuljetuspalveluja ostavien yritysten välinen yhteistyöprojekti. Yritykset saavat tietoa talvirenkaita ja lumiketjuja koskevista vaatimuksista ja voivat helposti tarkistaa ajoneuvoyhdistelmät, jotka saapuvat yritykseen.

Kuljettajalle tämä merkitsee sitä, että sinulta voidaan kieltää lastin kuljettaminen, jos renkaat ja lumiketjut eivät ole vaaditussa kunnossa. Yritys ottaa myös yhteyttä ajoneuvon omistajaan/kuljetusliikkeeseen ja ilmoittaa, että he eivät halua käyttää tällaisia ajoneuvoja omiin kuljetuksiinsa.

Yhteistyöhön osallistuvat yritykset jakavat ammattikuljettajille hyödyllistä tietoa ja muuta asiaan liittyvää aineistoa.

Etäisyydet (km) E6:ta tai lähintä päätietä pitkin

	Alta	Andenes	Bardufoss	Bodø	Brønnøysund	Fauske	Glomfjord	Harstad	Hammerfest	Karasjok	Kautokeino	Kirkenes	Kiruna	Lakselv	Mo i Rana	Mosjøen	Narvik	Nordkapp	Oslo	Polarsirkelen	Sandnessjøen	Sortland	Svolvær	Tromsø	Trondheim	Vadsø	Å i Lofoten
Alta		735	395	821	1186	758	922	566	142	248	131	572	449	174	935	1024	519	238	1910	859	1035	638	723	405	1416	498	850
Andenes	735		344	400	766	338	502	176	877	929	863	1251	474	908	515	604	299	973	1491	439	615	101	185	475	996	1177	312
Bardufoss	395	344		429	795	367	531	175	537	643	523	967	277	569	544	633	128	633	1518	468	644	247	331	134	1025	893	459
Bodø	821	400	429		491	62	140	326	962	1069	948	1392	464	995	240	329	302	1059	1215	161	340	504	288	560	721	1318	416
Brønnøysund	1186	766	491	491		429	309	693	1329	1381	1315	1703	843	1359	252	163	668	1425	924	328	92	670	655	926	429	1628	781
Fauske	758	338	367	62	429		165	264	900	1006	886	1330	405	932	177	267	240	996	1152	101	278	442	227	498	659	1257	353
Glomfjord	922	502	531	140	309	165		428	1064	1116	1050	1438	579	1095	183	273	404	1160	1160	266	218	405	390	662	665	1364	241
Harstad	566	176	175	326	693	264	428		708	780	693	1082	305	738	441	560	130	803	1417	365	541	79	163	305	922	1007	291
Hammerfest	142	877	537	962	1329	900	1064	708		217	273	541	590	143	1077	1166	661	208	2052	1000	1177	782	864	548	1558	467	992
Karasjok	248	929	643	1069	1381	1006	1116	780	217		130	324	449	74	1129	1271	766	266	2156	1102	1229	886	917	653	1664	250	1044
Kautokeino	131	863	523	948	1315	886	1050	693	273	130		452	322	203	1062	1152	647	370	2038	985	1163	766	850	533	1544	378	978
Kirkenes	572	1251	967	1392	1703	1330	1438	1082	541	324	452		769	398	1451	1594	1090	590	2480	1422	1551	1210	1239	977	1988	174	1366
Kiruna	449	474	277	464	843	405	579	305	590	449	322	769		523	592	670	175	635	1542	505	691	329	461	382	1055	698	589
Lakselv	174	908	569	995	1359	932	1095	738	143	74	203	398	523		1107	1197	692	193	2083	1028	1208	812	895	579	1590	324	1023
Mo i Rana	935	915	544	240	252	177	183	441	1077	1129	1062	1451	592	1107		90	417	1173	977	76	101	419	404	675	482	1377	530
Mosjøen	1024	604	633	329	163	267	273	560	1166	1271	1152	1594	670	1197	90		506	1263	887	164	69	709	493	765	393	1523	619
Narvik	519	299	128	302	668	240	404	130	661	766	647	1090	175	692	417	506		757	1391	331	516	202	286	259	897	1017	414
Nordkapp	238	973	633	1059	1425	996	1160	803	208	266	370	590	635	193	1173	1263	757		2147	1044	1272	877	960	644	1655	517	1088
Oslo	1910	1491	1518	1215	924	1152	1160	1417	2052	2156	2038	2480	1542	2083	977	887	1391	2147		1037	955	1594	1379	1650	497	2409	1506
Polarsirkelen	859	439	468	161	328	101	266	365	1000	1102	985	1422	505	1028	76	164	331	1044	1037		177	388	328	597	549	1351	454
Sandnessjøen	1035	615	644	340	92	278	218	541	1177	1229	1163	1551	691	1208	101	69	516	1272	955	177		518	504	776	461	1478	631
Sortland	638	101	247	504	670	442	405	79	782	886	766	1210	329	812	419	709	202	877	1594	388	518		84	378	1099	1137	212
Svolvær	723	185	331	288	655	227	390	163	864	917	850	1239	461	895	404	493	286	960	1379	328	504	84		462	885	1164	130
Tromsø	405	475	134	560	926	498	662	305	548	653	533	977	382	579	675	765	259	644	1650	597	776	378	462		1155	902	589
Trondheim	1416	996	1025	721	429	659	665	922	1558	1664	1544	1988	1055	1590	482	393	897	1655	497	549	461	1099	885	1155		1914	011
Vadsø	498	1177	893	1318	1628	1257	1364	1007	467	250	378	174	698	324	1377	1523	1017	517	2409	1351	1478	1137	1164	902	1914		1292
Å i Lofoten	850	312	459	416	781	353	241	291	992	1044	978	1366	589	1023	530	619	414	1088	1506	454	631	212	130	589	1011	1292	

Hätäpuhelin

PALOLAITOS	POLIISI	AMBULANSSI
FIRE FEUER [redacted] POŻAR	POLICE POLIZEI [redacted] POLICJA	
110	**112**	**113**
Tulipalo ja akuutti päästö	Poliisi ja hätäkeskus	Lääkäri Ambulanssi

Tiepalvelu

Soita Vegtrafikksentralen puh. 175
(Muista maista: +47 815 48 991)

Varoita poliisia (jos kysymyksessä ei ole hätätilanne) puh. 02800

Statens vegvesen

Norwegian Public Roads Administration
Puh. 02030
vegvesen.no

15-0354 grafisk.senter@vegvesen.no